

Legaliteit van den lach

(Program van den opvaart)

.....David zeide tot Michal:ja, ik zal spelen voor het aangezicht des HEEREN..... 2 Sam. 6:21 ged.

Wanneer de apostel Paulus in Efeze 4 spreekt van Christus' hemelvaart, gebruikt hij woorden, die oude momenten in de herinnering roepen. Hij citeert immers in vrijen vorm ¹⁾ Psalm 68 „als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven“, om dit dan toegepast te zien in de schenking van velerlei gaven en met name ambtelijke diensten aan de nieuw-testamentische gemeente.

Nu behoeven we nog niet eens een uitspraak te doen over de veel besproken vraag, bij welke gelegenheid en in welken tijd Psalm 68 is gedicht, om toch ons ervan verzekerd te houden, dat in dit vers (Ps. 68:19) tenminste een zinspel ligt (zoo niet meer) op de geschiedenis van 2 Sam. 6, de opvaart van de ark naar den Sion. Toen voer God op in de hoogte als triomfator over de Filistijnen en als Koning over Zijn volk in aanwezigheid van genade, betekend en verzegeld in de ark des verbonds. Toen nam Hij gaven van de menschen, tribuut van de door vrees verlamde filistijnse koningen, „gouden spenen en gouden muizen“. En toen gaf Hij ook uit Zijn herwonnen schatten geschenken aan Zijn eigen volk, zooals Efeze 4 den zin en het doel van het „nemen“ der gaven aanwijst — en wij denken onwillekeurig aan David die na den opvaart uitdeelde „aan een iegelijk een broodkoek en een schoon stuk (vleesch?) en een flesch (wijn?)“, kortom tractaties voor een feestelijke offermaaltijd, opdat Gods volk het „er eens van nemen“ zou. Want toen gebeurde schaduwwachtig, hetgeen nog meermalen zich herhalen zou, bijvoorbeeld in krijgstriumfen van den theocratischen koning op de vijanden (Ps. 68), en wat vervuld zou worden in den hemelvaart van Jezus Christus: de bezegeling van de overwinning, de terugkeer naar de goddelijk-koninklijke residentie, de genieting door God en Zijn volk van gemeenschappelijke rust in het samen-wonen.

Maar dan is het ook des te ernstiger, wat daar geschiedde in de geschiedenis van 2 Samuel 6, toen de vroolijke, dansende, offerende, zegenende en tracteerende koning David thuis werd opgewacht door koningin Michal, „Sauls dochter“, die hem, komend om in den oud-testamentischen hemelvaartszegen ook zijn huis te doen deelen, tegemoet ging met schamperen spot. Hoe ernstig het was, zou zij dan ook haar leven lang ondervinden. Want op dezelfde oud-testamentische, natuurlijk-paedagogische wijze, waarop de hemelvaartszegen wordt voorgesteld en uitgekeerd (smakelijke lekkernijen van den offermaaltijd), wordt zij nu den vloek gewaar: zij, Sauls dochter, had geen kind tot den dag van haar dood toe (vs 23).

Haar vader had geen zoon op den troon van Israël; zijn koningschap bleef onvruchtbaar, toen het welgerde theocratischen dienst te verrichten in het wetmatige verkeer van God en Zijn volk. De dochter, hier van eenzelfde geest vervuld, zal evenmin zaad baren en geen kans meer krijgen om mee te werken tot het bezetten van den theocratischen troon, dien eens Davids Zoon zelf in gaat nemen aan Vaders rechterhand.

Zoo scherp stelde God reeds in het Oud Verbond bij Zijn eerste troonsbestijging op den Sion het dilemma van den Hemelvaart onzes Heeren Jezus Christus. Want hoe beperkt ook en betrekkelijk en voorloopig in de bedeeeling der schaduwen dit alles mocht blijven, duidelijk en onmiskenbaar krijgt hier toch maar Gods volk te doen met de eigenlijke zaken waarom het gaat. De ark: God, om Christus' wil, vanwege de belofte der genade, woning makend bij Zijn volk. De ark te rug uit Filistijnenland: Hij, die God, tabernakelend onder Zijn volk en door hen prijgegeven aan de vijandelijke machten, kon van dien filistijnse dood niet gehouden worden, de ark, dat broze ding, moest triomfantelijk weer opkomen uit kracht van de Godheid die haar zich voor dien tijd had toebereid. De ark in Obéd-Edoms huis: zegen verspreidt zij daar, waarvan David, ervan hoorend, terstond weet

¹⁾ „Gij“ wordt „Hij“, toegepast op Christus; „gaven genomen“ wordt „gaven gegeven“.

²⁾ afrik. vert.: rozijnenhoek; ook het tweede woord wordt verschillend opgevat.

denkelijke woord eens te gebruiken), en Hij zal zich ook wel de boeien en banden aanleggen en laten leggen van de geslagenen van het wrekend werkverbond. Hij MAAKT zich daarvan een gevangene; maar, omdat dit woord „maken“ en ook het woordje „zich“ allebei tot-den-grond-toe, en van-den-grond-op gemeënd zijn, daarom IS Hij van nature geen gevangene van het werkverbond. Geen gevangene, en ook geen gevangenisplichtige. Hij moet straks „wedergeven, wat Hij niet gestolen heeft“, óók niet „in de kendenen van Adam“. Wat is het schoon, de Schrift te hooren roemen van den eenigen Naam, den tweeden Adam.

K. S.

UIT DE SCHRIFT

dat hij bestemd is niet voor het ééne gezin van dien Gethiet, maar voor heel Israël en alle stammen die Kanaän beërften, ja voor heel het Pinksterzaad dat niemand tellen kan. De ark naar den Sion: opvaart, daáheen waar de burcht des konings is, waar de koning nu wil leven en werken naast God in afhankelijkheid van dit teeken en zegel der inwoning-uitgenade, een plaats die roept om den opvaart van Hem die zelf Koning en ark en tempel en burcht en God en mensch zal zijn met en naast en bij den Vader. De ark, tractaties verschaffend aan den gemeenen man des volks, omdat het uur zal slaan, waarin de verhoogde Koning den Geest uitstort op alle vleesch en gaven uitdeelt, charismata, diensten, en menigerlei genade aan ouden en jongen, dienstknechten en dienstmaagden om in het ambt der geloovigen te spelen voor Gods aangezicht.

En dat alles heeft Koning David, door den Geest bezield om nu maar weer eens gewone, nuchtere, zuivere menscheit te spreken, in principe profetisch beleiden, toen hij het Michal tegenwerp: waarachtig, ik zal voor mijn rekening nemen hetgeen gij mij thans verwijt als schending van mijn koningschap, ik zal spelen voor het aangezicht des Heeren. Ik zal spelen — of: ik heb gespeeld, volgens andere vertalers, wat voor den zin hetzelfde is — ik zoek mijn kracht in de gemeenzaamheid met het volk, waarvan God zegt dat het verkoren wordt om te spelen voor Zijn aangezicht. Spele zal ik — dat is zooveel als schertsen, springen en dansen van plezier en uitbundige vreugd, in het hebreuwsch een versterkte en nadrukkelijke vorm van het woord „lachen“, dat de Schrift ons reeds herhaaldelijk op deed merken, verwant dus aan Psalm 2: God zal schertsen!, aan den naam Izak: hij lacht, aan Sara: God heeft mij een lachen gemaakt. Want David zag door den Geest in Michals hoogmoed haarlijn wat hier op het spel stond: de kinderlijke vreugde des verbonds, de gemeenschap der heiligen, het toekomstige ambt der geloovigen, de natuurlijkheid van den geestelijken omgang met God. Michals loochening van 's Konings lach sloot in zich de lastering van de eenvoudige kinderlijke hemelvaartsvreugd der nieuw-testamentische gemeente. En het „spel“ waarvoor de koning het opnam, waarvan hij zeide: „daar stá ik voor“, was het spel van Zondag 18 van den Heidebergsehe Catechismus waar het de gemeente simpel, „onnoosel“, belijdt, dat nu die groote Koning daarboven voor haar voortdurend staat te pleiten. — Zondag 18, waar de gemeente man en vrouw van de alledaagse kerkstraat het stralend betuigen, dat zij HUN vleesch in den hemel tot een zeker pand hebben, dat Hij, het Hoofd, de Koning, zich niet te hoog waant en niet hen vergeten zal in de hooge paleisregionen waar Hij niet

zonder hen het eeuwig feest wil tegengaan. — Zondag 18, waar tenslotte die knechten en maagden — Karl Barth en alle moderne lasterende Michals ten spijt — nu ook hunnerzijds verklaren dat zij zoo waarachtig Zijn Geest tot een tegenpand hebben, dat zij door Zijn kracht hic et nunc, gister, vandaag en morgen weer, procesmatig en programmatisch naar scheppings-ordinanties des Heeren zullen spelen voor Gods aangezicht, zoekend immers wat daarboven is, waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods, en niet dat op de aarde is. Want wat is „daarboven“, bij en in Christus aan Gods rechterhand? Toch immers het spel waarmee Hij den Vader nu verblijdt, de lach van den blijden Zoon die Zijn opdracht volbracht, den vijand verwon en nu strált in den laatsten rijkdienst des Vaders en die het den Vader duurzaam verklaart, dat Hij slechts wil blijven spelen tot Vaders verlustiging, wanneer Vader in en om en met Hem tevens spelen ziet die groote kinderschaar, die niemand, maar Hij wel, tellen kan. Want indien Hij zelf, door Zijn Geest, reeds in 2 Sam. 6 zoo radicaal, souverain, triomfantelijk, kon en wilde antwoorden door Davids mond een lasterende, hoogmoedige koningin, die niets begreep van verbond, kerk en theocratie, hoeveel te meer en sterker en stralender dan NU, waar alle voorloopigheid voor Hem is weggedaan, alle belemmering der vernedering voorts vervallen, en het eeuwig spel als eeuwig loon Hem en Zijn volk en den Vader zelf in den schoot geworpen wordt. Zoeken dus wat daarboven is: het zuivere, legale spel. En niet dat op de aarde is, waar het ambtelijke verbondsspel als illegaal geloofend wordt, of dat nu gebeurt door Michal, de mystiek, de synodocratie of de dialectiek en de revolutie.

Want wat David proclameert, is het kort begrip van al Gods werken en heel Zijn Raad in schepping en herschepping: Hij wil ZICH spel bereiden en verdient het zichzelf als een eeuwige verlustiging. Nu dan Vader, ik ben bereid en zeer begeerig. Zie in Christus' spel het mijne, in het mijne het Zijne. Leer en doe mij spelen, leer het Uw trage kerk die het maar niet laten kan de zaken op den kop te zetten en te doen alsof alles U aangenamer is dan het vroolijk spel des verbonds. En als de laatste verdrukking komen gaat, gedenk ons o God, en bewaar ons bij en tot het vroone spel van geloof, hoop en liefde, opdat wij U de eer niet ontrooven, maar antithetisch spelen voor Uw aangezicht.

U.

H. J. S.

RECTIFICATIE. In onze Schriftopening van de vorige week (Ps 2 en Openb. 12) slopen enkele hinderlijke foutjes in:

a) 1e regel van 2e alinea, staat „Maar ons leed is ten dezen al weer vóór den lach van den hemel“; „den lach“ moet hier wezen „de lach“; dit woord is dus eerste naamval, en onderwerp van den zin, die in de gedrukte lezing precies het tegenovergestelde wordt van wat hij bedoelt;

b) 1e kolom, 2e en 3e regel van onderen, staat: „tot Zijn verhooging op Sion al de koningen en vorsten“, lees: „op Sion over al de koningen en vorsten“;

c) 2e kolom, 7e r. v. b.: „en“ moet vervallen.

Antwoord van Ds B. A. Bos aan „Assen“ I.

KERKELIJK LEVEN

Ds B. A. Bos heeft blijkens „De Roeper“ aan den synodocratischen kerkeraad van Assen een antwoord gezonden, dat wij, met enkele kanteekeningen, zullen overnemen:

Hij begint (het adres is alvast onjuist: aan den Raad van „de“ (!) Geref. Kerk te Assen):

Hooggeachte Broeders,

Het is mij een behoefte, in verband met de mij toegezonden uitspraak van Uw Raad, waarbij mij wordt meegedeeld dat Uw Raad „zijnerzijds bereid zou zijn stappen te ondernemen om Ds Bos weer als predikant in volle rechten te aanvaarden, indien hij lid van een onzer Gereformeerde Kerken in Nederland zou zijn“, U mededeeling te doen van mijn hartelijke erkentelijkheid voor dit Uw besluit.

Jammer, dat ds Bos niet bédacht heeft, wat ds Y. K. Vellenga, ditmaal alleen reeds van „natuurlijk licht“ gebruik makende, geschreven heeft (zie elders in dit nummer).

Vervolgens:

Allereerst blijkt er toch uit, dat U mij, ondanks alles wat er tussen ons is gepasseerd, niet zijt vergeten, maar Uwerzijds de broederband tot mij blijft trekken. Wederkerig kan ik U de verzekering geven, dat U ook mij onvergetelijk zijt, en dat ik U ondanks het feit dat er tussen U en mij tot op de dag van Uw laatste besluit een schorsingsuitspraak lag, nimmer als broeders heb losgelaten, en daarom ook van harte de hereniging begeer.

„Tot op den dag van het laatste besluit“? Dat is onjuist. Alle besluiten liggen er NOG. Want de synode sprak uit, dat alle besluiten die zij nam, ipso facto door alle kerkeraden genomen zijn. En dat wie zweeg, weten moest, dat hij geacht werd ook zelf zoo te denken en te doen. En dat ze alle binden, zolang ze niet herroepen zijn. Ze blijven dus binden ook, juist BIJ EEN OMTREKKENDE BEWEGING. Ziet ds Bos dat niet? Tusschen den synodocratischen kerkeraad van Assen en de kerken liggen nog alle besluiten van de synoden van 1942 tot en met 1949, en bij voorbaat ook die van 1950 en zo voort. En ze blijven hem binden juist bij de OMTREKKENDE beweging die ds Bos nu al maanden lang tot schade

van alle kerken aanbeveelt. Tenzij die kerkeraad zich vrijmaakt.

Nog steeds ligt dus tusschen dien kerkeraad en de kerken het besluit om de met ds Bos geschorsten — waarom zijn die niet genoemd? — en de andere dienaren der nog niet gescheurde kerk van Assen, Greijdanus en Schilder (die waren óók van die kerk dienaren) te „vonnissen“, en de besluiten inzake alle, alle, alle weggezonden. En de besluiten van Eindhoven. En de vele andere, waarvan noch ds Bos, noch een ander iets afweet.

Voorts legt U de nadruk op „allerlei psychologische factoren“ die „hebben gewerkt in het toenmalige conflict“, met als gevolg dat „de situatie vertroebeld werd“. Ik meen deze overweging het best aldus te kunnen opvatten, dat U meent, dat we wederzijds in dien tijd elkaar niet voldoende hebben vastgehouden; dat de geest van de partijchap, die reeds zo lang binnen de Gereformeerde Kerken had geheerst en reeds zoveel kwaad had gedaan aan het geloofsleven, alsmede heel de eigenaardige historische situatie, waarin we toen leefden, onze hart en al meer voor elkaar deed sluiten, zo dat we gezamenlijk de Heilige Geest hebben bedroefd, en niet bij machte zijn gebleken, ondanks verschillen, er op te letten wat we in Christus gemeen hadden, maar eenzijdig gezien hebben, naar hetgeen ons deed verschillen.

Ds Bos meent op deze manier de bewering inzake „psychologische factoren“ te kunnen „opvatten“. Ik vat ze anders op, n.l. zooals ze er staat. Ik lees er b.v. uit, dat de kerkeraad van Assen de nog al voor de synode onbroederlijke uitspraak heeft aangedurfd, dat een heele synode een candidaat het ambt onwaardig verklaard heeft, doordat tusschen meneer A en meneer B psychologische factoren vertroebeld hebben gewerkt. Als dat waar is, dan moet zij nog dieper in de schuld komen. Want ze zei, dat dat heelmaal niet waar was. Dat zeggen vandaag haar apologeten nog. Zoo het waar is, dat men al die gescreven stukken moet aanmerken als een blijk van misverstand, zou men dan niet eens anders moeten gaan schrijven in het blad van dr Berkouwer en dr Ridderbos, en in „De Strijdende Kerk“ over het Witboek van dien candidaat? En moet ds Bos dan niet den kerkeraad, aan wien hij thans een brief schrijft,

met een manen, o losgelate (onder o milies van achte ps recht heb

Dan:

Ook lyden d niet v

Niet

Bos daan voor ieder vormde weten. E Groninge ds Bos f vast te h kenen v schuldbe men dees verrichte vergeten. haer naa niet vast van de diene onjuiste ios. Tha meer v voorhield synode. E

We ga

Al me

— dat

is in be

zaken v

treft, a

den zijr

Christu

invloed

wereld

steeds

elkaar

Naam

Zijn We

„Niet

zal ieder

catechis

norm ge

om deze

wederke

hulp.....

zichten

hem v a

kudde.

Ten ge

In d

moeten

de stel

waarva

gemaal

ook tha

een of

geboort

meent

destijds

Het sp

van afw

Waarom

s t u k

ook ds

gezegeld

ethisc

zég g

door

niet gez

taal wa

Is die c

gewoest

vragen v

De syno

dat hij

te willen

deltijk

leerde, e

zoo'n en

Er was

noch bij

door de

is een p

dat misv

Daarn

Maai

ben U

Heere

Ik niet

openbare

Bovend

op een p

naar een

moeten

maken;

waaraan

Heere ds

Voor